

Samenvatting toegekende subsidie / project

Versie: april 2011

Titel:

De ontwikkeling van een screeningsinstrument en behandelprotocol voor nierdonoren die risico lopen op emotionele en lichamelijke problemen op de langere termijn.

Projectcode:

SB 136

Projectleider:

Dr. Andrea W.M. Evers, afdeling Medische Psychologie, UMC St Radboud, Nijmegen.

Samenwerkingspartners:

UMC Utrecht

Programma:

Donatie en Transplantatie

Doel project:

Doel van dit project is meer inzicht te krijgen in de risicofactoren voor emotionele en lichamelijke problemen van donoren na donatie en concrete handvatten bieden voor toepassing van deze bevindingen in de klinische praktijk. Daarmee kan de zorg rondom levende nierdonor transplantatie worden verbeterd, zodat potentieel meer succesvolle levende nierdonaties kunnen plaatsvinden. De resultaten van het onderzoek zullen worden vertaald in concrete zorgproducten, bestaande uit een standaard-zorgprotocol rondom donatie, het screeningsinstrument, een zelfmanagement behandeling voor donoren 'at risk' en een beslisboom voor beste moment van de donatie.

Samenvatting voor leken:

In 2010 hebben 471 donoren bij leven een nier afgestaan om een niertransplantatie mogelijk te maken bij een familielid, kennis of onbekende. Dat aantal stijgt al jaren en zal dat in de toekomst blijven doen. De Nierstichting wil er aan bijdragen dat het proces van levende donatie en transplantatie voor donor en ontvanger zo goed mogelijk verloopt. Vanuit die doelstelling maakt de Nierstichting dit project financieel mogelijk.

Over het algemeen brengt het doneren van een nier bij leven weinig tot geen risico's voor de donor met zich mee. Bij 10 tot 25 procent van de donoren kan de donatie echter leiden tot emotionele en lichamelijke problemen, zoals langer durende somberheid, moeheid en pijnklachten. Het is belangrijk de factoren te kennen die voorspellen welke donoren wel en niet deze klachten ontwikkelen.

In het UMC St Radboud is het screeningsinstrument ontwikkeld om bij potentiële donoren risicofactoren in kaart te brengen. Het gaat om een vragenlijst waarin zaken aan de orde komen als emotionele stabiliteit, de motivatie, verwachtingen en zorgen over de donatie, en om sociaalrelationeel functioneren. Een voorlopige versie van dit is gevalideerd in een eerste pilotonderzoek. In dit onderzoek wordt het screeningsinstrument verder ontwikkeld door de vragenlijst aan te bieden aan 150 potentiële nierdonoren tijdens hun eerste bezoek aan het niertransplantatiecentrum en, indien ze tot donatie overgaan, opnieuw zes maanden na donatie. Door de donoren op de langere termijn te volgen kan worden onderzocht welke donoren risico lopen om na de donatie emotionele en lichamelijke problemen te ontwikkelen.

Op basis van dit vragenlijstonderzoek zal het in de toekomst mogelijk zijn om donoren die risico lopen op langere termijn problemen vroegtijdig op te sporen en hen zo te begeleiden dat problemen voorkomen kunnen worden. Om dat te bereiken omvat het project aanvullend de volgende onderdelen:

- vertaling van onderzoeksresultaten naar zorg- en behandelprotocollen voor de klinische praktijk, bijvoorbeeld ten behoeve van een zo goed mogelijke voorbereiding van donoren
- het inpassen van het screeningsinstrument in de dagelijkse praktijk van verschillende ziekenhuizen
- het ontwikkelen en aanbieden van educatie- en oefenmodules
- het opstellen van een beslisboom voor een advies aan donoren over het beste moment van donatie.

Het valt te verwachten dat de voorbereiding en (na)zorg van het donortraject hiermee verder geoptimaliseerd kan worden en op de lange termijn leidt tot kostenbesparingen in de zorg voor niertransplantaties.

Looptijd:

2011 – 2014

Toegekende subsidie:

€ 250.000,-